

Obsah

1. Úvod	13
1.1. Nastínění problematiky	13
1.2. Cíl knihy	15
1.3. Teze knihy	18
1.4. Struktura knihy	20
2. Metodologie	23
2.1. Terénní výzkumy a lokality sběru dat	23
2.2. Metody a postupy	23
2.3. Poznámka k interdisciplinaritě	32
2.4. Emická perspektiva	37
2.5. Informátoři	40
3. Literární rešerše	48
4. Koncept mučednictví v ostatních monoteistických systémech	57
4.1. Koncept mučednictví v křesťanství a paralely katolického pojetí s imámovským ší'ismem	57
4.2. Mučednictví v judaismu	65
5. Koncept mučednictví v islámu	70
5.1. Etymologie slova šaháda	70
5.2. Fidá'í	74
5.3. Korán, ħadítý a fiqh k mučednictví	80
5.4. Příklad nadpozemského ráje pro mučedníky	81
5.5. Typy mučedníků	83
5.6. Koncept džihádu	90
5.6.1. Historická obměna džihádu	92
5.6.2. Kategorizace džihádu	94
5.6.3. Geopolitické členění světa	96

5.6.4.	Džihád jako fard ʿajn nebo fard ʿalá l-kifája.	98
5.6.5.	Svatá válka?	100
5.6.6.	Džihád v imámovské šíʿe	102
5.7.	Dva nesmiřitelné diskurzy	106
5.7.1.	Entehár a šahádat: označení dvou protichůdných konceptů, či jedno a totéž?	106
5.7.2.	Vymezení sebevraždy v islámu	107
5.8.	Koncept obětování a sebeobětování islámu	111
5.8.1.	ʿÍd al-adhá.	111
5.8.2.	Obětování jako prostředek pro dobro společnosti a veřejný prospěch	114
5.8.3.	Koncept obětování v imámovské šíʿe.	126
5.8.4.	Íšár a íšargarán s patinou politiky	128
5.8.5.	Korelace úrovně sociálního kapitálu s tendencí k sebeobětování	130
6.	Podstata filozofie mučednictví v šíʿismu a iránské kultuře.	133
6.1.	Souvislosti schizmatu a esenciální zdroje pro rozvoj filozofie mučednictví.	133
6.1.1.	Karbaláʿ: fatální dějinné paradigma.	136
6.2.	Konceptualizace karbalského étosu	140
6.3.	Náhled do teologických doktrín a klíčových filozofických problémů úzce asociovaných s martyrologií v imámovském šíʿismu	144
6.3.1.	Útisk a ne/spravedlnost v imámovském šíʿismu	144
6.3.2.	Revoluční třídní antagonismus.	151
6.3.3.	Bolest, vina a sebeponížení	154
6.3.4.	Koncept náboženské přetvářky – taqijje	158
6.4.	Poselství výpovědi „Každý den je ʿášúráʿ a každá země je Karbaláʿ“	162
6.4.1.	Interpretace apelu.	168
6.5.	Okultace skrytého imáma	170
6.6.	Andžoman-e ħodždžatíje mahdavije.	175
6.7.	Karbaláʿ jako elementární reprezentace zakotvená v kolektivní paměti	178

6.8. Karbalá‘ jako kolektivní trauma konstruující ší‘itskou identitu	182
7. K významu a funkci smutečních rituálů	187
7.1. Ritualizace karbalského kolektivního traumatu	187
7.2. Rituální performance asociované s kulturou mučednictví	192
7.2.1. Rituály oslavující mučednictví imáma Ĥosejna v měsících muħarram a ŧafar	194
7.2.2. Stručný přehled rituálních forem a jejich praktik	197
7.2.2.1. Daste-je ‘azádárí	197
7.2.2.2. Ta‘zije a rouže chání	200
7.2.2.3. Zijáraty	207
7.2.3. Panychida jako primární záměr?	210
7.2.4. Karbalá‘ jako reminiscence smutku nad vlastní životní zkušeností	212
7.2.5. Rituál modelem reality a pro realitu	214
7.2.6. Ostatní funkce	216
8. Reinterpretace ší‘itského kvietistického karbalského étosu na aktivní revoluční ideologii	223
8.1. Archetyp Ĥosejna b. ‘Alího	223
8.2. Postoje iránské společnosti k významu imáma Ĥosejna	231
8.3. Proces a příčiny politizace karbalského paradigmatu ...	241
8.4. Zdroje nového pohledu na využití ší‘itských doktrín v politice a revolučním boji	251
8.4.1. „Věčný mučedník“ Ne‘matolláh Šáleħí Nadžafábádí	252
8.4.2. „Pátý mučedník“ Muħammad Báqir as-Šadr ...	256
8.4.3. ‘Alí Šarí‘atí	259
8.4.4. Šamad Behrangí: „Malá černá rybka, jejímž osudem se stala řeka Aras“	265
8.4.5. Muħammad Ĥosejn Fađlalláh	269
8.4.6. „Otec revoluce“ a „rudý“ ájatolláh Maħmúd Ťáleqání	271

8.4.7.	Mučedník revoluce Morteza Muṭahharí.	277
8.4.8.	Rahbar Rúḥolláh Chomejní	280
9.	Státní propaganda kultury mučednictví	285
9.1.	Způsoby užití propagandy	285
9.2.	Současný dopad martyrologické propagandy na íránskou veřejnost	296
9.3.	Bonjády: sociální zabezpečení rodin mučedníků a další alternativní prostředek propagace kultury mučednictví a sebeobětování.	303
9.4.	Dahe-je fadžr, antiokcidentalismus a sakralizace jaderného programu	312
10.	Mučednický archetyp jako determinant společensko- -politických procesů.	328
10.1.	Muḥarram jako prostředek sociálního protestu	328
10.2.	Význam mučednictví během islámské revoluce.	330
10.3.	Aplikovatelnost Karbaly na nižší úrovni sociopolitického uspořádání?	338
10.4.	Koncept mučednictví a irácko-iránská válka	340
11.	„Mučednické operace“, nebo „sebevražedný terorismus“? aneb Účel světící prostředky	352
11.1.	Íránská koncepce mučednictví z širší extrateritoriální perspektivy jakožto důsledek vývozu revoluce	355
11.1.1.	Mučednictví a ideologie vývozu islámské revoluce	358
11.1.2.	Íránský odchovanec Ḥizballáh	362
11.1.3.	Ḥizballáh – „těsto uválené z íránské ideologie“.	370
11.1.4.	Írán a indoktrinace mučednictví v sunnitských palestinských organizacích.	377
11.2.	Mučednický relativismus	380
11.2.1.	Rekrutování dobrovolníků k mučednickým operacím.	380
11.2.2.	Vznik nových „sebevražedných jednotek“	394
11.2.3.	Mučednická operace jakožto obranná strategie a vojenská metoda	396

11.2.4. Vymezení „mučednické operace“ v iránsko-šifitském pojetí	401
11.2.5. Teroristický útok, nebo legitimní mučednická operace osvobozeneckých hnutí?	405
11.2.6. Podvědomý kalkul s neohrožícím nebezpečím smrti?	421
12. Závěr	425
13. Resumé	430
13.1. English summary	430
13.2. Persian (Farsi) summary	431
14. Seznam akronymů a zkratek	432
15. Poznámka k transliteraci perské a arabské terminologie užité v textu	435
16. Seznam literatury	439
16.1. Bibliografie	439
16.2. Dokumentární filmy	451
16.3. Internetové zdroje, noviny	451
17. Rejstřík	464